

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ สมัยโบราณนะ วันโกนวันพระเขาหยุดงาน หยุดงานเพื่อจะหาสมบัติของใจ ให้ใจได้พักผ่อน ให้ใจได้ฟื้นตัว เพราะเราทำงานมา เห็นไหม ทำงานมาทั้งอาทิตย์ พอวันโกนวันพระก็จะหยุดไปวัดไปวา มันได้ความชุ่มชื้น แต่เดี๋ยวนี้หยุดวันเสาร์ วันอาทิตย์ เราไปพักผ่อนกัน เราไปเที่ยวเพื่อจะไปชาร์ตไฟ นี่ความคิดของโลกนะ โลกเป็นแบบนี้ โลกเขาคิดของเขา ความเห็นของเขา

แต่ถ้าเป็นความเห็นของธรรมล่ะ? เห็นไหม เวลาพระนี่ บอกว่ามาบวชพระแล้วไม่ทำงาน ไม่ทำหน้าที่การงาน แต่เวลาครูบาอาจารย์เรานะบอกว่า การต่อสู้กับกิเลส งานใดมันจะหนักไปกว่าการต่อสู้กับกิเลส งานใดมันจะหนักไปกว่าการเอาชนะตนเอง

“การเอาชนะตนเองประเสริฐที่สุด”

การชนะตนเองนะ เพราะเวลาสุข เวลาทุกข์ใจเราทุกข์เอง ในพุทธศาสนาสอนถึง อุตฺตาหิ อุตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนชำระกิเลสของตน แต่! แต่เราเกิดมาในสังคม การเกิดไฉน เราจะเกิดเองไม่ได้ แต่เวลาจิตมันเกิดนะ เกิดโดยกรรม เกิดเป็นโอปปาติกะ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เห็นไหม เกิดโอปปาติกะ

แต่การเกิดเป็นมนุษย์ต้องมีพ่อแม่ การเกิดกับพ่อกับแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณ เพราะพ่อแม่ให้ชีวิตเรามา เลี้ยงดูเรามา ปกป้องดูแลรักษาเรามา ถ้าไม่มีพ่อแม่ปกป้องดูแลรักษาเรามา เราจะโตมาไม่ได้ เราโตมาไม่ได้หรอก แต่เราโตมาแล้ว จิตใจนี้ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม เราเปิดตาพ่อแม่ได้ แล้วถ้าเราเปิดตาพ่อแม่ได้ นี่เลี้ยงข้ามภพข้ามชาติ

การเลี้ยงการดูแลพ่อแม่ กตัญญูกตเวทินี้เป็นเครื่องหมายของคนดี ความกตัญญูกตเวทิตี่เราก็ตักด้วยใจด้วยความอบอุ่น ความสุขความทุกข์ในภพชาตินี้ แต่ถ้าเปิดตาขึ้นมาแล้ว ถ้าตาใจมันเปิด

ขึ้นมา เห็นไหม นี่เขาทำคุณงามความดีของเขา เขามีหลักใจของเขา เขามีพื้นของเขา เวลาเขาไปเกิดในภพชาติต่างๆ สิ่งนี้มันส่งเสริมไป

เวลาเราเกิดมาในพุทธศาสนา เห็นไหม ว่าทำบุญแล้วได้บุญ เราทำบุญกันมหาศาลเลย ทำไมทุกข์ยากขนาดนี้ เวลาเขาปลูกต้นไม้ เวลาเขาปลูกข้าว เขาเอาอะไรปลูกข้าวล่ะ? เขาเอาเมล็ดข้าว ถ้าไม่มีเมล็ดข้าวจะเอาอะไรไปปลูก เขาจะปลูกผลไม้มันจะเอาอะไร เขาเอาเมล็ดผลไม้มันมาปลูก เมล็ดมัน เห็นไหม เวลาปลูกมาแล้ว เวลามันงอกขึ้นมาเมล็ดมันหายไปไหนล่ะ? เมล็ดมันไม่มีเลย มันมีต้นมันขึ้นมา มีดอก มีใบ มีผล มาเต็มมหาศาลเลย

เราเกิดเป็นมนุษย์ จิตใจปฏิสนธิจิต เกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เกิดในโอปปาติกะ เห็นไหม กำเนิด ๔ พอเกิดขึ้นมาแล้วจิตไปไหนล่ะ? เกิดมาแล้วก็มีร่างกายมนุษย์ไง มีสังขม ใจ มีความรับผิดชอบนี่ไง นี่สิ่งนี้พอเกิดมาเหมือนต้นไม้ ต้นไม้เกิดมาต้นไม้แข็งแรง ต้นไม้เกิดมาแล้วงอกงาม นี่จิตมันเกิดในที่ไหนล่ะ? ถ้ามันเกิดในที่ชุ่ม เกิดในดินสมบูรณ์ ต้นไม้จะงอกงามแข็งแรงมากเลย เมล็ดผลไม้มันไปเกิดในที่ดอน ไปเกิดในที่แห้งแล้ง มันแคระ มันแกร็น มันไม่ให้ผลของมัน

ชีวิตเกิดมา เราเกิดจากพ่อจากแม่ เวลาเราเกิดมาแล้ว.. นี่เราจะบอกว่า มันมีทุนเดิมมา ทุนเดิมคือเวรกรรมของคน วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ เวลาวิทยาศาสตร์พิสูจน์นะ บอกว่านี่อะไรก็เวรกรรมๆ ยกให้กรรมไปหมดเลย เป็นลัทธียอมจำนน เราจะไม่วู้สิ่งใดเลย เราปากกัดตีนถีบนะ เราสู้กับมันเต็มที่ เราสู้ของเราเต็มที่ ในพุทธศาสนานะ

“ผู้จะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร”

ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ จะทำให้เราล่องพ้นจากความทุกข์ไปได้ นี่เราบอก ว่าปล่อยวางๆ ไม่ทำสิ่งใดเลย ศาสนานี้สอนให้สู้เกียจ ศาสนาสอนให้มันง่าย.. ศาสนานี้สอนให้เข้มแข็ง สอนให้สู้ สอนให้มีการกระทำ กระทำถึงที่สุดแล้วมันปล่อยวาง ไม่ใช่ปล่อยวางจากเริ่มต้น ไม่ใช่ปล่อยวางจากไม่รู้สิ่งใดเลย มาถึงเราก็จะปล่อยวางๆ ปล่อยวางอะไร? ปล่อยวางมันก็เอาขยะไปชุกได้พรม มันจะไปปล่อยวางที่ไหน?

นี่ก็เหมือนกัน บอกว่าลึ้มๆ มันไป มองข้ามมันไป ปล่อยวาง.. ไม่ใช่! ไม่ใช่! นี่ขันติคือความอดทนนะ มีขันติขยับยั้งไว้ก่อน มีสติปัญญาละ เหตุการณ์เฉพาะหน้าเราแก้ไขของเราได้ เรา

ต้องแก้ไขของเราได้ ถ้าเราแก้ไขของเรา แก้ไขถึงที่สุดมันสำเร็จลุล่วงไป เห็นไหม ปล่อยวาง มันปล่อยวางต่อเมื่องานนั้นสำเร็จประโยชน์แล้ว มันไม่ใช่ปล่อยวางเพราะไม่รู้อะไรเลย ฉะนั้นความเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะของเรา สิ่งนี้มันเป็นบุญกุศลของเรา บุญกุศลที่ไหน?

บุญกุศลนะ คุณจิตใจเข้มแข็ง จิตใจอ่อนแอ ถ้าจิตใจเข้มแข็งนะ วิกฤตขนาดไหนมันก็ดูเป็นของเล็กน้อย มันจะข้ามวิกฤตนั้นไปได้ จิตใจถ้าอ่อนแอ วิกฤตเล็กน้อยนัก มันไปเห็นว่ามีใหญ่โตนัก มันทับถมหัวใจจนหัวใจสู้สิ่งนั้นไม่ได้ เห็นไหม ถ้าจิตใจเราเข้มแข็ง เข้มแข็งมาจากไหนล่ะ? เข้มแข็งมาจากการฝึกฝน ไม่มีสิ่งใดลอยมาจากฟ้า จริตนิสัยของคนแต่ละคนไม่เหมือนกัน เพราะอะไร? เพราะการกระทำของใจมันไม่เหมือนกัน

การกระทำ เห็นไหม นี่เราจะนุ่มนวลอ่อนหวานจากกิริยามรรยาทภายนอก แต่จิตใจเราต้องเข้มแข็ง เราต้องมีจุดยืนของเรา.. จุดยืนของเราะ “นี่ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” มันต้องมีเหตุมีผล ไม่มีสิ่งใดที่มันมาโดยที่ไม่มีเหตุมีผล นี่กาลามสูตร เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เลย ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อแม้แต่ครูบาอาจารย์เราสอน ไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อสิ่งใด ให้เชื่อประสบการณ์ของจิตที่มันทำแล้วมันรู้มันเห็นของมัน

ประสบการณ์ เห็นไหม ประสบการณ์ของเด็ก เด็กถ้ามีอะไรที่มันพอใจมันก็มีความสุขของมันใช่ไหม? ประสบการณ์ของผู้ใหญ่พอใจไหม? เราพอใจความเป็นอยู่ที่แบบเด็กๆ พอใจไหม? เราไม่พอใจหรอก ถ้าเราไม่พอใจเราทำอย่างไรล่ะ? เราไม่พอใจเราจะพัฒนาให้สิ่งใดที่มันพอใจล่ะ? เห็นไหม

นี่ผู้ใหญ่ขึ้นมาเขาก็ต้องรับผิดชอบของเขา ผู้เฒ่า ผู้แก่ ผ่านโลกมามาก ประสบการณ์ เห็นไหม ผู้เฒ่านะ ผู้เฒ่าในภาคอีสาน ในหมู่บ้านเขาจะเชื่อฟังผู้เฒ่า ถ้าได้เป็นผู้เฒ่าประจำหมู่บ้านนี้เหมือนผู้พิพากษาเลย สิ่งใดเกิดขึ้นให้ผู้เฒ่าเป็นผู้ตัดสิน เขาเชื่อประสบการณ์อันนั้นไง นี่จิตใจเราผ่านมาๆ สิ่งนี้ทำให้เมล็ดพันธุ์แข็งแรง

เมล็ดพันธุ์ เห็นไหม เมล็ดพันธุ์ที่ดี.. ตอนนี้อย่างเขาดูเขาขาดเมล็ดพันธุ์ นี่เมล็ดพันธุ์ที่ไม่พัฒนากัน ถ้ามันพัฒนาขึ้นมาเมล็ดพันธุ์นั้นมันจะดีขึ้น ถ้าเมล็ดพันธุ์ดีขึ้นนี้มุมมองของใจ มันจะมีมุมมองสิ่งที่ดีๆ มุมมองของเรามันจะพัฒนาของเราละ แล้วมุมมองนี้ แล้วเรามาเกิด เห็นไหม เกิดในพุทธศาสนา พุทธศาสนานะสอนให้มันเพียร สอนให้วิริยะอุตสาหะ หาสิ่งใดมาได้ เก็บ

ไว้ใช้ส่วนตัวส่วนหนึ่ง ดูแลครอบครัวส่วนหนึ่ง ลงทุนส่วนหนึ่ง ที่เหลือแล้วค่อยทำบุญ ทำบุญก็ฝากไว้ นี่พัฒนาของมัน

ถ้าคืนเราดี เราเกิดมานี่ เราเกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วเรารักษาของเรา เราดูแลของเรา เราพัฒนาของเรา ถ้าพัฒนาของเรา เห็นไหม นี่จิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา จิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา สิ่งนี้มันมาจากไหนล่ะ? นี่บอกว่าเราเกิดมาพบพุทธศาสนา ศาสนาว่าต้องมีบุญกุศลมาก ใครทำบุญแล้วให้บุญกุศลมาก จะต้องรำรวยมหาศาล

บุญ คือความสุขของใจ บุญ คือความเข้าใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสในบ้านของเรา เห็นไหม แล้วมันมีวิบากกรรมมาแต่ละคนมันไม่เหมือนกัน ถ้าไม่เหมือนกัน แต่วิบากก็คือวิบาก แต่ในปัจจุบันนี้เมล็ดพันธุ์ของเราจะอ่อนแอ หรือจะเข้มแข็งก็แล้วแต่ เราได้ปลูกลงในพุทธศาสนา เห็นไหม ทำบุญกุศลเราได้ปลูกลงพุทธศาสนา

พุทธะ! พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ปลูกลงพุทธศาสนาไปปลูกลงที่ไหนล่ะ? ศาสนธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลูกลงที่ใจใจ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เราตื่นตัวขึ้นมา.. ชีวิตนี่ก็เป็นแบบนี้ เกิดตายๆ มาถึงภพก็ชาติแล้ว แต่ชาติในปัจจุบันนี้ได้เป็นมนุษย์ มานี้มีอริยทรัพย์ อริยทรัพย์นี้มีสมอง มีสังขม มีชาติมีตระกูล เห็นไหม

เวลาเราบวชมาในพุทธศาสนา ศากยบุตรพุทธชินโรส เราเป็นชาวศากยะ เราเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีชาติมีตระกูลเหมือนกัน ถ้ามีชาติมีตระกูล เห็นไหม เป็นพระต้องให้อภัย เป็นพระต้องเสียสละ เป็นพระต้องไม่ขัดแย้ง.. นั่นเป็นมุมมองไง แต่หัวใจของเราล่ะ? หัวใจเราต้องมีหลักมีเกณฑ์ของเรา พัฒนาของเราขึ้นมา

นี่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา แล้วเราทำบุญกุศลของเรา บุญกุศลเพื่อหัวใจของเรา ถ้าทำเพื่อหัวใจของเรา เห็นไหม นี่มันบำรุงรากเหง้าใจ บำรุงให้จิตใจของเรามีความสดชื่น มีความอบอุ่น แล้วเราออกมาปฏิบัติหน้าที่การงานกับสังขม เราก็อยู่กับสังขม เราก็พัฒนาของมันไป ถ้าออกมาสังขม เห็นไหม จากจิตใจที่เข้มแข็ง จิตใจที่อบอุ่น ออกมาเจอสิ่งใดเราก็ไม่กลัวตามเขาไป

นี่สิ่งที่ว่าจิตใจที่อ่อนแอ เชื่อสิ่งใดง่ายๆ เชื่อได้หมดเลย แล้วสิ่งนั้นเชื่อได้ไหม? มันเป็นไสยศาสตร์หรือมันเป็นพุทธศาสน์ นี่พุทธศาสนาสอนเรื่องสิ่งใด พุทธศาสนานะไม่ได้สอนอ่อน

วอนสิ่งใดทั้งสิ้นเลย พุทธศาสนาสอนให้เข้าใจตนเอง เข้าใจอารมณ์ เข้าใจความรู้สึก เข้าใจหัวใจของเรา มันคืบหรือยัง? มันคลอนแคลนไปทางไหน? มันมั่นคงไหม? ถ้ามันมั่นคงขึ้นมาละ เรื่องนั้น เห็นไหม นี่หยคน้ำบนใบบัว บนใบบัวนะ สังคมมันเป็นแบบนี้

คูติเวลาลัทธิศาสนาอื่น เวลาเขาบอกว่าทุกข์ขึ้นมาเป็นการทดสอบของพระเจ้า พระเจ้าจะทดสอบเราว่าเราจะเข้มแข็งไหม? แล้วจิตใจเราจะทดสอบเราไหมล่ะ? เราจะทดสอบใจเราเอง หรือต้องให้พระเจ้าทดสอบ ถ้าเราทดสอบใจของเราเอง นี่ใครเป็นพระเจ้าล่ะ? เราเป็นพระเจ้าเอง เพราะเราเข้าใจหัวใจของเราเอง เราควบคุมหัวใจของเราเอง ไม่ต้องให้พระเจ้าไหนมาทดสอบหรอก

นี่ทำอะไรก็ยกให้คนอื่น ยกให้คนอื่น แล้วเราจะเจริญเติบโตขึ้นมาได้อย่างไร? ทำอะไรเราก็ต้องตาย เราทำใจเรารู้สึก นี่พุทธะ ความรู้สึกของเรานี่ทดสอบ ถ้าความรู้สึกของเราไม่มีสติปัญญา มันก็ไหลตามมันไป ไหลตามเขาไป เอ.. น่าเชื่อถือ น่าเป็นไปได้อะไร ไหลตามเขาไป แต่ถ้ามันจะทดสอบ มันมีจิตใจของมัน มันเข้มแข็งขึ้นมา เราทดสอบจริงหรือ? เป็นไปได้อะไร? นี่ถ้าเป็นไปได้อะไรทำไมเราไม่รู้ว่าเป็นอย่างนั้น ทำไมเราไม่เป็นอย่างนั้น? เราไม่เป็นอย่างนั้นเลย แต่เราต้องให้เขาชักนำ ให้เขาชักนำ

การปฏิบัตินะ เวลาสงบก็สงบเหมือนกัน เวลาความสงบของลัทธิต่างๆ เห็นไหม จิตใจนี้พื้นฐานของเรา ศาสนาดั้งเดิมของโลกคือศาสนาผี คือการถือผี แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้วบอกว่า “เวลาเราเกิดความทุกข์ความยาก เราอย่าคร่ำครวญ อย่าเสียใจ อย่าพรีพรีไร เราควรทำคุณงามความดี เอาคุณงามความดีเจือจางกันด้วยคุณงามความดี จิตใจที่เป็นสาธารณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน อันนี้ต่างหากมันเป็นหลักใจ”

หลักใจคู่อันนี้นะ สิ่งนั้นใครจะทดสอบ สิ่งที่เราเชื่อไปต่างๆ ก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าเราทำคุณงามความดี แล้วถ้าคุณงามความดีอย่างหยาบ เห็นไหม จิตใจเป็นสาธารณะ จิตใจเราดูแลกัน จิตใจเราพึ่งพาอาศัยกัน แล้วถ้าจิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมาจิตใจมันรับรู้แล้ว การดูแลกันก็คือการดูแลกัน การเจือจางกันจากวัตถุ จากอำนาจ แต่ถ้าหัวใจมันเข้มแข็งขึ้นมา มันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน แล้วเกิดจิตมันสงบแล้ว แล้วมันเห็นอาการ เห็นความเป็นไปของใจ กาย เวทนา จิต ธรรม ในจิต

ในจิต! ไม่ใช่ในสัญญา ไม่ใช่ในสมอง มันพิจารณาแยกแยะของมัน เห็นไหม มันซาบซึ่งนะ แล้วพอซาบซึ่งนี้ภาวนามยปัญญาจะเกิดกับเรานะ ภาวนามยปัญญา ไม่ใช่สุดมยปัญญา ไม่ใช่จินตมยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาใคร่ครวญเอาที่ตรรกะอย่างนี้ ถ้ามันเป็นไป ถ้ามันเกิดอย่างนี้ขึ้นมาที่รู้จำเพาะตน แล้วอธิบายออกมาไม่มีใครจะรู้ได้กับเรา แต่คนนั้นรู้ได้แล้วอธิบายได้ แต่อธิบายขนาดไหนคนอื่นรู้ไม่ได้

จะรู้ได้ด้วยความรู้ของเขา ด้วยความวิริยะ ความอดุทธาหะของเขา แล้วถ้าความวิริยะ อดุทธาหะของเขา เห็นไหม เขาจะไปชำระล้างเมล็ดพันธุ์พีชนั้น ถ้าไปชำระล้างเมล็ดพันธุ์พีชนั้น มันไม่มียางเหนียว มันจะไม่มีการก่อเกิดอีก แต่เมล็ดพันธุ์พีชใดมันมียางเหนียวของมัน มันมีชีวิตของมัน มันจะไปก่อเกิด เห็นไหม

จิตที่ได้ชำระล้างแล้วมันจะไม่ไปก่อเกิดอีก แต่มันมีของมันอยู่นะ มันถึงความวิมุตติสุข มันถึงมีความสุขที่ยั่งยืน ไม่ใช่ความสุขแบบเรานี้ เกิดขึ้นมาแล้วประสบความสำเร็จทางโลก เวลาจะจากไปก็คร่ำครวญพิรีพรีไป แล้วก็หมุนไปหมุนมาอยู่อย่างนี้ แต่อันนี้นะ อันที่เราชำระล้างแล้ว เมล็ดพันธุ์นั้นได้ชำระยางเหนียวออกทั้งหมดแล้ว

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดจากใจของเรา ไม่ได้อีกเลย” เอวัง